

АНОТАЦІЇ

Антонюк В.П. *Проблеми розвитку вищої освіти в контексті потреб модернізації національної економіки України.* – С. 3.

Здійснено аналіз динаміки підготовки кадрів у системі вищої та професійної освіти, виявлено негативні тенденції зменшення обсягу підготовки фахівців, деформації структури підготовки за освітніми рівнями та її невідповідність потребам економіки. Проаналізовано їх причини та обґрунтовано пропозиції щодо забезпечення розвитку вищої освіти в контексті потреб модернізації економіки на новій технологічній основі.

Ключові слова: підготовка кадрів, вища освіта, людський капітал, компетентності, модернізація вищої освіти.

Бившев Р.О., Кондратенко О.О., Вечірко В.В. *Особливості розвитку малого та середнього бізнесу в Україні в сучасних умовах.* – С. 138.

Виконано аналіз сучасних тенденцій розвитку малого і середнього бізнесу в Україні. Визначено специфічні соціально-економічні функції малого і середнього бізнесу, для виконання яких необхідне належне фінансове забезпечення завдяки розробці оптимальних варіантів співпраці невеликих підприємств з іншими секторами економіки, зокрема з великими корпоративними структурами, а також державою. Представлено динаміку питомої ваги підприємств малого, середнього та великого бізнесу в Україні, а також динаміку обсягу реалізованої продукції на підприємствах малого та середнього бізнесу за визначений період. Запропоновано ключові заходи в контексті вдосконалення податкової політики підтримки малого та середнього бізнесу в Україні.

Ключові слова: малий та середній бізнес, інструменти підтримки малого та середнього бізнесу, обсяг реалізованої продукції, зовнішні інвестори, методи державного стимулювання, види економічної діяльності.

Борисова С.Є., Балашова О.В. *Інвестиційний аспект розвитку економіки вітчизняних суб'єктів підприємництва на регіональному рівні в умовах фінансової глобалізації.* – С. 21.

Проаналізовано інвестиційний аспект розвитку національної економіки України та виокремлено чинники, які характеризують привабливість національної економіки та її банківського сектору в контексті фінансової глобалізації міжнародного середовища. Приділено увагу інвестиційній привабливості регіону, напрямам підвищення рівня інвестиційної привабливості та економічного розвитку регіонів України.

Ключові слова: національна економіка, іноземні інвестиції, національний банківський сектор, інвестиційна привабливість країни, інвестиційний клімат.

Горячук В.Ф., Назаренко Ю.А. *Аналіз можливості використання коефіцієнта Тобіна для оцінки прихованих активів підприємств.* – С. 55.

Розглянуто економічний зміст коефіцієнта Тобіна та його трактування в контексті інвестиційної привабливості підприємства, переоцінки (недооцінки) його акцій, оцінки наявності прихованих активів. Здійснено аналіз обґрунтованості таких трактувань. Наведено пояснення, чому коефіцієнт Тобіна, що охоплює всю сукупність компанії країни, регулярно виявляється вище або

нижче одиниці. Доведено неможливість використання цього показника для оцінки наявності прихованих активів.

Ключові слова: приховані активи, коефіцієнт Тобіна, оцінка, підприємство, капітал, ринкова вартість.

Жуков С.А., Маліношевська К.І. *Стратегія сталого розвитку України: аналіз національного, регіонального та підприємницького рівнів забезпечення.* – С. 12.

Досліджено теоретичні та практичні основи сталого розвитку національної економіки, зокрема промисловості, а також визначено перспективи забезпечення збалансованого розвитку в Україні виходячи із стратегії сталого розвитку «Україна – 2020». Виявлено вплив сталого розвитку на якість життя населення. Встановлено перспективи вдосконалення нормативно-правового забезпечення сталого розвитку в Україні. Акцентовано увагу на цілях сталого розвитку та стратегічних засадах його забезпечення в Україні, які на практиці забезпечать макроекономічну стабільність, екологічний баланс і соціальну згуртованість, служитимуть загальною основою для подальших перетворень в Україні.

Ключові слова: сталий розвиток, цілі сталого розвитку, індикатори сталого розвитку, стратегія сталого розвитку, нормативно-правове забезпечення, модель сталого розвитку, промислове виробництво.

Івченкова О.Ю., Будакова О.А. *Аналіз фінансових результатів банківського сектору України.* – С. 184.

Проаналізовано результати фінансової діяльності комерційних банків України за 2011-2017 рр. Визначено, що з метою підвищення їх рентабельності необхідно збільшувати непроцентні доходи за рахунок упровадження нових послуг та проведення позабалансових операцій. Головним завданням залишається відновлення кредитно-інвестиційної діяльності, нарощування обсягів кредитування реальної економіки без зростання ризику неповернення кредитів. Запропоновано зосередити зусилля банків на відновленні гривневого кредитування реальної економіки. Наразі головною проблемою банків є велика частка непрацюючих кредитів. Банкам слід активніше працювати з такими кредитами та розробляти заходи щодо їх скорочення.

Ключові слова: банківська система, фінансові результати, обсяги кредитування, кредитна політика, комерційний банк, непрацюючі кредити.

Ісікова Н.П., Щербак Ю.А. *Аналіз конкурентоспроможності продукції машинобудівних підприємств в умовах євроінтеграції.* – С. 129.

Досліджено особливості конкурентоспроможності продукції машинобудівних підприємств в умовах євроінтеграції. Здійснено аналіз показників розвитку машинобудування України за 2005-2016 рр., який свідчить про низький рівень конкурентоспроможності держави на світових ринках. Виявлено основні проблеми підприємств машинобудування, які суттєво впливають саме на показники конкурентоспроможності продукції галузі: застарілі основні активи українських підприємств, їх низька інвестиційна привабливість; відсутність в Україні низки високотехнологічних галузей; низька конкурентоспроможність багатьох видів продукції вітчизняних підприємств; недостатня кількість кваліфікованих робітників; низький рівень конкурентоспроможності економіки України. Запропоновано здійснити розробку науково-методичних

підходів до управління конкурентоспроможністю продукції машинобудівних підприємств, які б не тільки враховували успішний міжнародний досвід, але і могли б у чистому вигляді бути застосовані в умовах євроінтеграції України.

Ключові слова: євроінтеграція, конкурентоспроможність продукції, машинобудівні підприємства, міжнародний досвід, конкурентне середовище.

Климова Т.В. *Проблеми створення хоспісів для осіб з особливими потребами як різновиду готельного бізнесу.* – С. 110.

На тлі існуючого стану готельного бізнесу в Україні здійснено спробу системного висвітлення та актуалізація проблеми забезпечення хоспісами в Україні, можливості розширення мережі хоспісів – як державних, так і комерційних структур отельного типу зі спеціальною орієнтацією. Інформаційною основою послужили авторські дослідження у сфері розвитку хоспісів як різновиду готельного бізнесу в Україні. Новизна дослідження полягає у спробі поєднати готельний бізнес та медичні установи щодо осіб з обмеженими можливостями, що дозволить значно полегшити їх стан як у фізіологічному, так і у моральному відношенні.

Ключові слова: готельний бізнес, хоспіс, аутизм, онкозахворюваність, термінальні хворі, паліативна допомога, рекреація, державні та комерційні реабілітаційні центри.

Латишева О.В., Кузнецова О.В. *Специфіка оптимізації бізнес-процесів надання послуг в умовах вітчизняних підприємств газопостачання.* – С. 84.

Розглянуто суть процесного підходу і переваги його використання в управлінні бізнес-процесами підприємства для оптимізації його діяльності. Доведено, що підприємство, яке застосовує процесний підхід в управлінні з використанням сучасного програмного забезпечення автоматизації бізнес-процесів з урахуванням типових помилок при здійсненні їх аналізу, здатне значною мірою підвищити ефективність господарської діяльності. Визначено суть моделювання з використанням платформи "Bizagi" для оптимізації бізнес-процесів. Розглянуто типові помилки при проведенні аналізу бізнес-процесів в умовах вітчизняних підприємств газопостачання. Доведено необхідність запровадження моделювання для оптимізації бізнес-процесів вітчизняних підприємств газопостачання. Результати аналізу і моделювання бізнес-процесів в умовах вітчизняного підприємства газопостачання дозволили внести конкретні коригування в кожну частину процедури надання послуг щодо встановлення (заміни) газового обладнання і підключення споживача газу до газових мереж міста.

Ключові слова: бізнес-процес, процесний підхід в управлінні, методи оптимізації, методологія моделювання бізнес-процесів, платформа "Bizagi".

Ляшенко А.Ю. *Тенденції міжнародного технологічного трансферу в Україні.* – С. 150.

Наведено огляд підходів, які найбільш часто використовуються для оцінки трансферу технологій. Виконано аналіз переробної промисловості України, визначено наукоємність галузей промисловості за методикою ОЕСР. Здійснено оцінку впливу діяльності щодо створення нових продуктів і технологічних процесів вітчизняними підприємствами на експорт інноваційної промислової продукції з України. Проаналізовано зміну галузевої структури про-

мисловості у сфері передачі та придбання технологій, виявлено переважаючі форми міжнародного трансферу технологій в Україні.

Ключові слова: міжнародний трансфер технологій, інтенсивність НДДКР, наукоємне виробництво, інноваційна спроможність, придбання і передача технологій, прями іноземні інвестиції.

Ляшенко В.І., Осадча Н.В., Дзюба С.В. *Поняття «сма́рт-си́ли»: особливості застосування у сфері космічної діяльності.* – С. 250.

Розкрито ключові чинники для обґрунтування економічного складу освоєння космічного простору; визначено сферу економічних інтересів України як частину національних інтересів; надано трактування національної безпеки в космічній галузі. Наведено структуру інтересів у космічній галузі, а також пропозиції щодо вдосконалення національного законодавства в цій галузі. Представлено багаторівневу та багатовимірну сучасну світогосподарську систему господарювання та визначено місце в ній космічних інтересів. Проаналізовано систему міжнародних інститутів, які впливають на інтереси в космічній галузі. Досліджено теорії науковців щодо сма́рт-си́ли. Наведено формулу космічної могутності як складової сма́рт-си́ли.

Ключові слова: економіка космосу, національні інтереси, інтереси в космічній галузі, космічні ресурси, ефективність, сма́рт-си́ла.

Михайличенко Н.М., Полянська Д.А., Сви́наренко Т.І. *Контролінг інноваційного бізнесу як система управління венчурним капіталом.* – С. 64.

Обґрунтовано значущість контролінгу інноваційного бізнесу як системи управління венчурним капіталом. Досліджено специфіку контролінгу як системи управління венчурним капіталом. Проаналізовано особливості венчурного капіталу як основи венчурного інвестування. Обґрунтовано застосування інструментарію контролінгу у венчурному інвестуванні. Визначено завдання системи контролінгу інноваційного бізнесу, його основні інструменти і методи.

Ключові слова: інноваційний бізнес, контролінг, венчурний капітал, інноваційний проект, інвестиційний проект, інновації, інноваційна діяльність.

Перебийніс В.І. *Формування економічної та енергетичної безпеки бурякоцукрового підкомплексу.* – С. 33.

Обґрунтовано, що для продуктових підкомплексів агропродовольчого комплексу можливі три основних варіанти поєднання імперативів забезпечення економічної, продовольчої та енергетичної безпеки.

У висококонкурентних умовах світового ринку цукру рівень розвитку бурякоцукрового підкомплексу України доцільно оцінювати перш за все показниками як соціальної та екологічної ефективності, так і економічної ефективності бурякоцукрового виробництва. Це необхідно враховувати при стратегуванні економічної та енергетичної безпеки бурякоцукрих господарств і цукрових заводів.

Ключові слова: економічна безпека, енергетична безпека, бурякоцукровий підкомплекс, біопаливо.

Савченко М.В., Солоненко Ю.В. *Концептуальні основи формування організаційно-економічного механізму управління підприємствами сімейного бізнесу.* – С. 194.

На основі дослідження етимології категорії «механізм» визначено історичні напрями її формування. Викладено підходи до тлумачення організаційно-економічного механізму управління. Надано авторське трактування організаційно-економічного механізму управління підприємствами сімейного бізнесу. Запропоновано концепцію формування організаційно-економічного механізму управління підприємствами сімейного бізнесу. Визначено основні принципи управління підприємствами сімейного бізнесу. Обґрунтовано інструментально-методичну складову концепції через систему оцінки ефективності організаційно-економічного механізму управління підприємствами сімейного бізнесу, аналіз тенденцій розвитку підприємств сімейного бізнесу, а також аналіз передумов та чинників розвитку підприємств сімейного бізнесу. Результатом реалізації запропонованої концепції є вдосконалення організаційно-економічного механізму управління підприємствами сімейного бізнесу, що дозволить підвищити ефективність діяльності підприємств сімейного бізнесу, які можуть стати економічним підґрунтям розвитку економіки держави.

Ключові слова: механізм, управління, організаційно-економічний механізм, концепція, підприємства сімейного бізнесу.

Сердюк О.С. *Експериментальне моделювання процесів оптимізації навантаження на ТЕС.* – С. 213.

Проаналізовано структуру виробництва електроенергії в Україні. Виявлено, що теплова енергогенерація є важливим елементом енергетичного сектору України. Запропоновано спосіб оптимізації теплової енергогенерації з використанням експериментального моделювання, суть якої полягає в генеруванні комбінацій розподілення навантаження серед ТЕС, за якої питомі витрати будуть найменшими. Розроблено абстрактну (комп'ютерну) експериментальну модель, що генерує випадкові комбінації розподілення навантаження серед ТЕС, із подальшим пошуком оптимальної комбінації. Як інструмент розробки моделі використано мову програмування Python. Здійснено експериментальне моделювання процесів завантаження потужностей Запорізької, Добротвірської, Ладижинської, Вуглегірської та Курахівської ТЕС. Запропоновано організаційні заходи щодо підвищення ефективності теплової енергогенерації.

Ключові слова: теплова енергогенерація, ТЕС, оптимізація процесів, експериментальне моделювання, виробництво.

Сидорчук О.Г. *Соціальна безпека як елемент державного регулювання: соціально-економічний та гуманітарний контекст.* – С. 95.

Визначено місце і роль безпеки як міждисциплінарної філософської, економічної та соціальної категорії, а також ключової складової сталого людського розвитку. Доведено, що в системі економічних категорій безпека виконує інтегральну функцію щодо економічної свободи та захисту від небезпеки економічної дестабілізації.

Обґрунтовано реалізацію безпеки як соціальної категорії в рамках моделі соціальної держави. Досліджено розширення воєнно-політичного концепту безпеки до меж соціально-гуманітарної сфери. Встановлено, що національна безпека набуває більш широкого соціально-економічного змісту як одна з базових складових державного регулювання суспільних відносин.

Особливістю нової моделі доброго (належного, нового) врядування є включення до процесу управління широкого кола суспільних суб'єктів.

Проаналізовано концептуальні зміни законодавства України про національну безпеку з урахуванням основних принципів і підходів до її розуміння в США та ЄС. Обґрунтовано, що розуміння соціальної безпеки як синтезу державної та громадської безпеки загалом відповідає європейському та світовому трендам щодо розширення соціально-гуманітарного трактування безпеки.

Ключові слова: соціальна безпека, державне регулювання, національна безпека, сталий людський розвиток, соціальна держава.

Ситник Є.А. *Інституціональний та історико-економічний аспекти російсько-української «дружби» та корупції.* – С. 238.

У статті на прикладі відносин між Україною козацької доби та Московською державою досліджено економічні причини й основні грошові потоки української корупції в історичній ретроспективі та порушено питання про відповідність економічного середовища привнесеним (імпортованим) у нього інститутам.

Ключові слова: контракт між елітами, матеріальне утримання в обмін на військову службу, міждержавна корупція, геополітичний хабар, обіг корупційних грошей, взаємна корупція управлінських еліт, корупційний контур, інституціональне прикриття, економічний клей імперського будівництва, часовий вимір корупції, економічне середовище, експорт/імпорт інститутів.

Телишевська Л.І., Ільченко Д.В. *Особливості управління персоналом на підприємстві.* – С. 116.

Досліджено сутність системи управління персоналом як найважливішої системи управлінської діяльності підприємства. Наведено методи, підходи до управління персоналом, основні функції системи управління персоналом та її підсистем. Виявлено існуючі проблеми управління персоналом на підприємстві. Розглянуто розвиток концепцій управління персоналом від рівня відділу кадрів до управління людськими ресурсами, людським потенціалом й інтелектуальним капіталом. Акцентовано увагу на доцільності вдосконалення структури системи управління персоналом на вітчизняних підприємствах із доведенням системи професійного розвитку персоналу до сучасного рівня. Встановлено доцільність адаптації до умов функціонування вітчизняних підприємств японської школи персонал-менеджменту в частині освіти і підготовки їх працівників з моменту прийняття на роботу, що послужило б передумовою працевлаштування молодих фахівців.

Ключові слова: управління персоналом, функції, методи, підходи, концепція, підприємство, розвиток персоналу, підсистеми, інтелектуальний капітал.

Уманець С.В. *Світовий досвід розвитку відновлюваної енергетики агропродовольчого сектору.* – С. 266.

Вивчено світовий досвід щодо розвитку відновлюваної енергетики агропродовольчого сектору шляхом оцінки основних пріоритетів Європейського Союзу у сфері спільної аграрної політики, у тому числі її структурних складових. Досліджено інституціональні підходи до формування Спільної аграрної політики ЄС й Енергетичної стратегії ЄС у контексті Європейської стратегії «Європа 2020» і Восьмої рамкової програми регіонального розвитку

«Горизонт 2020». Доведено доцільність системного підходу до конвергенції аграрної та енергетичної політики України як складової заходів державного регулювання економіки, імплементації європейського досвіду в національну економіку як стратегічних орієнтирів для України та її євроінтеграції.

Ключові слова: відновлювана енергетика, агропродукція, розвиток, аграрна політика, енергетична політика, Європейський Союз.

Усоський В.М. *Сутність криптовалюти й історичні передумови виникнення абстрактного зобов'язання як умови емісії банком кредитних грошей.* – С. 47.

Стаття присвячена порівняльному аналізу сутності криптовалюти і фідучіарних грошей у контексті історичних передумов виникнення абстрактного зобов'язання як умови емісії кредитних грошей. Майнер виробляє криптовалюту як цифровий товарний актив для продажу на товарному ринку. Виявлення економічної сутності криптовалюти є актуальним для її юридичної легалізації в економіці та пошуку адекватного нормативно-правового визначення в правовій системі.

Ключові слова: кредитні гроші як універсальні безумовні фінансові зобов'язання і вимоги, криптовалюта як цифровий товар, майнер, банківська система, абстрактне зобов'язання, простий борг, вексель, регрес, протест.

Фоміченко І.П., Баркова С.О. *Вплив інтеграційних процесів ЄС на стратегічний розвиток України в умовах глобалізації.* – С. 73.

Розкрито суть й обґрунтовано необхідність європейської інтеграції, виокремлено й охарактеризовано основні етапи наближення України до ЄС. Виконано аналіз позитивного та негативного впливу євроінтеграції на розвиток держави, визначено основні напрями здійснення реформ. Доведено, що європейський інтеграційний вектор для України є не тільки пріоритетним, але і перспективним. Зазначено першочергові кроки для поліпшення співробітництва між Україною та ЄС.

Ключові слова: глобалізація, європейська інтеграція, світова економіка, модернізація, стратегічний розвиток.

Шабаліна Л.В., Алексєєв М.В. *Порівняльна оцінка інноваційного розвитку країн БРІКС.* – С. 228.

Виконано оцінку інноваційного розвитку країн БРІКС. Виявлено, що з них тільки Китай входить у топ-25 країн з глобального індексу інновацій. Обґрунтовано необхідність створення Центру інноваційного розвитку країн БРІКС, який функціонуватиме в напрямі розвитку науки, освіти й економіки.

Ключові слова: БРІКС, НДДКР, інновації, глобальний індекс інновацій, патенти, інноваційний центр.